

потенціал студента найефективніше збагачується в інтегративній моделі «сприйняття – інтерпретація – концертне виконавство»; 4) творчий потенціал студента розширюється в постійному народженні оригінальних ідей, в нестандартних підходах до розв'язання проблем, в модернізації відомого, в умінні імпровізувати й бачити альтернативи розв'язання тієї самої проблеми. У творчих пошуках особистість музиканта-виконавця долає нові бар'єри, і цей процес супроводжується багатоголовою переживань. Однак для підтримання емоційного тону виконавця потрібна надія на успіх і реальні творчі досягнення. Каталізаторами творчих досягнень постають такі цінності – якості, як креативність, віра в себе, емпатія, енергійність і наполегливість, артистизм, рефлексивність, творча активність [3].

Особливості творчого потенціалу вчителя музики розкриваються також у поєднанні якісно різних видів творчості, як-то: педагогічно-методичної (застосування нестандартних прийомів, методів і форм роботи на заняттях), виконавсько-інтерпретаційної (індивідуальна унікальність виконання музичного твору) і власне музичної (імпровізація, створення, аранжування тощо).

Крім того особливістю творчого потенціалу вчителя-музиканта виступає наявність двох принципово різних видів психологічного процесу, один з яких зумовлений, безпосередньо, педагогічною діяльністю (психолого-педагогічна взаємодія вчителя і суб'єктів навчання), а інший – специфікою художнього

сприймання і виконання музичних творів (музично-психологічний процес осягнення творів мистецтва).

Висновки і перспективи подальших розвідок напруму. Таким чином, аналіз психолого-педагогічних досліджень творчості, про необхідність розвитку якої зазначав ще В. Сухомлинський, вважаючи її могутнім стимулом духовного життя людини, дає нам змогу стверджувати, що творчий потенціал особистості – це інтегративна цілісність природних і соціальних сил людини, що забезпечує її суб'єктивну потребу у творчій самореалізації і

розвитку. Ефективній реалізації здібностей і творчих сил особистості студента сприяють широта й різноманітність прийомів, форм і методів як індивідуальної так і колективної роботи студентів.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ананьев Б.П. Людина як предмет пізнання / Б.П. Ананьев. – М., 1969. – 300с.
2. Брушлинский А.В. Психология мышления и кибернетика/ А.В.Брушлинский. – М.: Мысль, 1970. – 191 с.
3. Воеводін В.В. Педагогічні умови становлення творчого потенціалу майбутніх музикантів – виконавців в оркестровому класі. / В. Воеводін — Автореферат дис.канд. пед. наук. 13.00.02. – К., 2007.
4. Загвязинський В.І. Педагогічна творчість учителя/ В.І. Загвязинський // Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія / укл. Н.В. Гузій. – К.: ЗМН, 2000. – 168 с.
5. Психологія і педагогіка життєтворчості: [навч.-метод. посібник] / ред. рада: В.М. Доній, Г.М. Нессен, Л. Сохань, І.Г. Єрмаков та ін. – К., 1996. – 79 с.
6. Смиринський В.М. Формування у майбутніх учителів музики готовності до педагогічної імпровізації. / В. Смиринський. — Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 1998. – 169 с.
7. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : в 5-ти т./ В.О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1976. – Т.1. – 509 с.
8. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5-ти т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1976. –Т. 2. – 670 с.
9. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5-ти т./ Сухомлинський Василь Олександрович. – К.: Радянська школа, 1977. – Т.3.– 669с.
10. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : в 5-ти т./ В.О. Сухомлинський – К.: Радянська школа, – 1977. – Т. 4.– С. 393-622.
11. Сухомлинский В.А. О воспитании : [выдержки из работ] / В.А. Сухомлинский – 6-е изд. – М. : Политиздат, 1988. – 269 с.
12. Сухомлинский В.О. Сердце отдаю детям / Сухомлинский Василий Александрович. – Київ: Радянська школа, 1988. – 270с.
13. Філософія: підручник/ за заг. ред. М.І.Горлача, В.Г. Кременя, В.К. Рибалки. – К., Харків : Консум, 2000. – 548 с.

УДК 37.091.12

ГУМАНІСТИ ПОТРІБНІ ЛЮДСТВУ

Анатолій КУЗЬМІНСЬКИЙ, Людмила ПРОКОПЕНКО (Черкаси)

У статті характеризується діяльність В. Сухомлинського, А. Макаренка, Я. Корчака, О. Захаренка та окреслюється їх значимість у розвитку педагогіки гуманізму.

Ключові слова: В. Сухомлинський, А. Макаренко, Я. Корчак, О. Захаренко, педагогічна діяльність, розвиток, особистість дитини, педагогіка гуманізму.

В статье характеризуется деятельность В. Сухомлинского, А. Макаренка, Я. Корчака, А. Захаренко и определяется их значимость в развитии педагогики гуманизма.

Ключевые слова: В. Сухомлинский, А. Макаренко, Я. Корчак, А. Захаренко, педагогическая деятельность, развитие, личность ребенка, педагогика гуманизма.

В цьому році світ відзначає важливі ювілеї, дні народження педагогів-гуманістів Антона Семеновича Макаренка (125 років), Януша Корчака (135 років), Олександра Антоновича Захаренка (75 років), Василя Олександровича Сухомлинського (95 років).

В 1978 році дата народження Януша Корчака була внесена в міжнародний календар знаменитих дат "ЮНЕСКО".

Людина, якій після 30-річчя від дня загибелі держава присудила Премію Миру. Людина, над дослідженням творчої спадщини якої працюють науково-просвітницькі центри по всьому світові (Франція, Португалія, Італія та інші).

Ми сьогодні віддаємо шану саме йому, філософу, педагогу, психологу. Людині, яка за життя говорила «Відомість потрібна новим сортам тютюну й новим маркам вина, а не людині». Життєпис Януша Корчака (Генрика Гольдшміта), його праці відомі дітям, батькам, педагогам, антифашистам, без перебільшення всім, кого цікавлять проблеми вільної, свободоловивої, доброї, гідної звання "Людина" особистості.

Януш Корчак народився 22 липня 1878 у відомій адвокатській родині м.Варшава. Освіту, домашню, гімназійну, університетську (медичний факультет Варшавського університету) здобував наполегливо, цілеспрямовано, на засадах прогресивних традицій польського народу, ідеях діячів-гуманістів.

Ще навчаючись у гімназії (після смерті батька) почав займатися репетиторством.

Робота з дітьми різного віку й рівня розвитку, соціального статусу пробуджує в ньому потяг до пізнання ества дитини, чинників впливу на формування особистості, людини. Варто відзначити, що Януш Корчак за життя був позбавлений хворобливого марнослав'я. В статті "Щастя бути потрібним дітям" письменниця Белла Діжур після глибокого ознайомлення з творчою спадщиною гуманіста, спілкування з педагогами-учнями, людьми, які знали Я.Курчака засвідчила: «Хотя сам Януш Корчак, нацело лишенный честолюбия, при жизни не искал славы, известности, в Варшаве его знали, любили, ласкаво называли Старым Доктором, а его книги читались и за пределами родины. И его жизнь, работа, и его необыкновенный подвиг — превратился в легенду» [2, с. 146]. За свідченням різних джерел інформації, у 64 роки в 1942 році він закінчив своє життя-подвиг разом з вихованцями сиротинця у газовій камері. Фашисти "щедро дарували" йому життя у Варшаві, проте він для спокою дітей разом з ними під прапором кольору весняної трави пішов у вічність. О.: «Если б мог он частицу себя

поселить в каждом тельце. Если б каждого мог он собой заменить-двести раз умереть в душегубке!».

Ми у цій статті не будемо розглядати письменницьку й лікарську діяльність Януша Корчака. Торкнемося лише окремих його педагогічних ідей, поглядів, роздумів з важливих проблем виховання і ставлення до дитини, як до Людини в наш складний час.

Нам імпонує зміст передмови до книги Януша Корчака "Як любити дітей", написана Н. К. Крупською в 1922 році, році який нагадує наші роки перебудови і розбудови. Ми переконані, що цю публікацію, не побоїмося сказати видатного педагога-освітянина Надії Костянтинівни Крупської, варто прочитати вихователям дітей, зокрема позбавлених батьківської любові й опікування. Після аналізу змісту книги Я.Корчака вона зауважує: "Я думаю, проте, що кожному педагогу необхідно прочитати "Як любити дітей". Книга ця здатна заставити задуматися над багатьма питаннями, що спонукають уважно придивитися до багатьох явищ в житті дитячих будинків, уважніше поставитися до психіки дітей, що живуть в них» [9].

Цю думку Н. Крупської підтримують педагоги М. Б. Євтух і В. С. Ханенко, зауважуючи, що "Дослідження педагогічної спадщини Я. Корчака та діяльності виховних закладів, якими він керував, – Будинку сиріт та Нашого дому – дає змогу стверджувати, що хоча педагогічна система Я. Корчака сформувалася у рамках теоретичного напрямку психологічної педагогіки, вона брала до уваги і суспільну обумовленість виховання, вплив соціального середовища та характер взаємовідносин між дорослими та дітьми. Методика дослідження Я. Корчаком психофізичної структури дитини та її розвитку в різні вікові періоди, що базувалися на глибоких знаннях біопсихології дитини в результаті багаторічних емпіричних спостережень різноманітного характеру становить важливий систематизований матеріал для використання в процесі виховання підростаючого покоління" [3, с. 147].

Як зауважує в своїй статті Б. Діжур, посилаючись на слова Я. Корчака, що найбільшою помилкою дитячої педагогіки є вважання її наукою про дитину, а не взагалі про Людину з багатим світом почуттів, мисленням, аналогіями й узагальненнями власного досвіду спілкування з навколишнім світом.

Сучасники Януша Корчака, зокрема його учень і послідовник у роботі Олександр Львович Левін, засвідчували систематичний інтерес свого вчителя до новинок світової літератури, психології, педагогіки. Приємно відзначити, що

поряд з творами Коменського, Руссо, Толстого, Чехова він високо цінував книгу Антона Семеновича Макаренка “Педагогічна поема”, яку вважав справжньою педагогікою. Якщо уважно перечитати твори Я. Корчака і А. Макаренка, звертаєм увагу на подібність їх назв, постулатів, аналогій ситуацій з життя дитячих установ, які очолювали ці педагоги. Як А. С. Макаренко, так і Я. Корчак були переконані, що «Більшість наших помилок є наслідком того, що ми маємо справу з дітьми примушування, рабства, закріпачення, ображеними, бунтуючими; доводиться з труднощами здогадуватися, які вони є теперішніми й якими можуть бути» [7, с. 45-46]. На відміну від сьогоднішніх думок вихователів, що потрібно виконувати всі забаганки дітей, створювати умови всезабезпеченості і всездозволеності у поведінці й задоволеності інстинктів. Великі педагоги-психологи вважали, що «найвища радість-подолання труднощів, досягнутої мети, розкритої таємниці, радість тріумфу й щастя самостійності, оволодіння й володіння [7, с. 24], а Антон Семенович наголошував, що в суспільстві (в сім’ї, класі, трудовій спільноті, за місцем проживання) «...не повинні бути уособленої особи з вип’ячуванням у вигляді прища...не може бути уособленої особистої долі й особистого шляху й щастя протиставлених долі й щастя колективу...Виховуючи окрему особистість, ми повинні думати про виховання всього колективу. На практиці ці два завдання будуть вирішуватися разом і лише в одному загальному форматі. В кожен момент нашого впливу на особу ці впливи обов’язково повинні бути й впливати на колектив. І навпаки, кожен наш дотик до колективу обов’язково буде і вихованням кожної особистості з даного колективу» [11, с. 28-29]. І це як не намагались би заперечити таке ствердження сьогоднішні “навчателі” є аксіомою виховання, аксіомою людського співіснування, співжиття.

До такого висновку прийшло людство у своєму розвитку. Прогресивні діячі всіх часів намагались знайти шляхи, методи, сформулювати кредо досягнення паритету: особистість-колектив-суспільство.

В різні епохи були особистості, які розробляли системи формування Людини в людині. Серед них: Я.Корчак, А.Макаренко, В.Сухомлинський, авторитет яких був визнаний світовою спільнотою (в 1978, 1988) рішенням ЮНЕСКО як педагогів-гуманістів усіх часів і народів.

Завжди цікаво порівнювати, хоча й не коректно творчість людей. Як порівняти твори А.Макаренка, Я.Корчака, В.Сухомлинського, О.Захаренка? У кожного свій стиль, свої методи, свій час і свій оточуючий світ і світогляд. Проте, об’єднуючим є, в усякому разі базові,

продуктивні ідеї. Ми виокремлюємо деякі, на наш погляд найактуальніші в наш час олюднення змісту й методів освіти. А.Макаренко, Я.Корчак, В.Сухомлинський, О.Захаренко вважали, теоретично й практично у власній діяльності довели, що зробити світ щасливих людей не можна без створення справедливої, гуманної школи. Олександр Антонович Захаренко, академік із Саханівки, невеличкого села на Черкащині сформулював досвід прогресивних освітян попередників тезою: «Буде школа-буде село, буде держава».

Перш на чому нам хочеться наголосити це впевненість у тому, що реформи в житті дорослих потрібно розпочинати з формування душ дітей, мудрого влаштування їхнього життя, охорони його від зла, заздрощів, почуття нерівності; бачити й знаходити в дитині-людині максимум ознак-росинок чистого світлого, доброго; шукати не стільки очима скільки серцем, зазирнувши в очі дитини, придивившись до спілкування з іншими, діяльністю в іграх, ставленням до тварин, рослин. В «Правилах життя» Януш Корчак записав слова Гетеза Якобі “око людини не було так подібне до сонця, воно не бачило б сонця на небі”,-й дописав “чиї ж очі більше подібні до сонця, чим очі дитини?” [8, с. 499]. І Антон Семенович Макаренко, і Януш Корчак, і Василь Сухомлинський і Олександр Захаренко самі були мрійниками з очима-сонцями, мрійниками, які намагались завжди перетворити мрію в реальність. За їх переконанням без мрії неможливо жити, без дієвої мрії неможливо виховати справжню людину з якостями, які зроблять і її саму, й тих, хто навколо неї, щасливими. Згадаймо життя комунарів і колоністів, що творилося на засадах мрій-програм Антоном Семеновичем Макаренко і його колегами.

На думку педагога реалізувати мрію можна не словоблудством, а дією, виявом волі, “умінням заставити себе й відмовитися від чогось, коли це потрібно” [10, с. 468]. Януш Корчак писав: «Мрія-чарівна казка...доростає до програми, яка серйозна, сувора, яка потребує й зобов’язує,...стає присягою у прапора життя»[8, с.499]. Олександр Захаренко, на досвіді власної діяльності й досвіді великих попередників, зокрема А.Макаренка, Я.Корчака, В.Сухомлинського, сформулював одне з концептуальних положень: «вона (наша школа)-не може існувати без ідеї, задуму, що захоплює дітей, учителів і батьків» [5, с. 2-3]. У них були вироблені педагогічні кредо, без яких не мислимо виховання особистості. У.А. Макаренко – теорія завтрашньої радості, система “перспективних ліній”. Він писав: «Навіть найнікчемніший чоловічок, якщо бачить перед собою...хай і найскромнішу перспективу...починає і себе розкладати за

певними етапиками, веселіше дивитися вперед [10, с. 468]; «без завтрашньої радості людина не може жити на світі; по мірі руху до неї виникають нові плани-мрії...тим більш приваблюючі, чим більше зусиль вкладено на подолання різних перешкод...». У Януша Корчака — «...кожен повинен вірити, що може виправитися, що у нього є не лише недоліки, але й достоїнства» [8, с. 490]. У Олександра Захаренка – педагогіка конкретної мрії-дії «школа-це маленька держава. Ідея завжди безперервна. Вона існує постійно і, зрозуміло, притаманна всім. Якщо така ідея зникає й не народжується нова, горе тій установі, школі, державі, бо вона деградує, зупиняється у своєму розвитку. В ній безцільно жити, в ній нудьга і немає прогресу. Ідея має бути абсолютно конкретна, зрозуміла кожній людині...» [4, с. 3].

Об'єднуючим у поглядах і діяльності цих педагогів було їх ставлення до стосунків вихованців і вихователів, до взаєморозуміння, взаємоповаги між ними. Цей напрям у вихованні повинен займати базове, визначальне місце. Чим більше поваги до людини, тим більше вимог до неї, незалежно, чи це колеги, чи це начальник і підлеглий, чи учень і вчитель. Ці висновки Макаренка підтримував і довів своїм останнім подихом за життя Я.Корчак. Основою педагогіки його було «не давити на дітей» ;він брав участь у всіх дитячих справах, навіть у чергуваннях та прибираннях туалету. Часто Корчак роздумував над проблемою, як не перейти межу між рівноправ'ям, добротою й всездозволеністю, «панібратством», як дотримуватися закономірності у стосунках, сформульовану Антоном Семеновичем. Й у книзі «Правила життя» записав: «Я часто думав про те, що означає «бути добрим»? Мені здається, добра людина-це така, яка володіє уявленням і розумінням, як-то по іншому, уміє відчувати, що відчуває інший. ...Якщо хто-небудь мордує жабу чи муху, такий відразу скаже: – А якщо тобі так зробити?...Я переконався, що найгірше – як вдома, так і в школі вимушені, поступки. Вони діють лише на короткий час. Потім буде ще гірше...». Через тридцять років Олександр Антонович Захаренко в зверненні до людей-колег і батьків зауважував: «щоб стати справжнім знавцем дитячих сердець, справжнім вихователем, справжнім авторитетом, не обмежуйтесь лише уроками. Якнайбільше бувайте з учнями, робіть їх позанавчальне життя цікавим і змістовним. Тоді прийде успіх, і ви дістанете справжню насолоду від педагогічної праці» [6, с. 60]. ... Дорогі матері й татусі, бабусі й дідусі, вчені й аспіранти, міністри й академіки. Усі громадяни. Підіть з дітьми своїми і чужими на уроки, у шкільні майстерні, на цвинтар, у ліс, музей, поспілкуйтесь з ними цілий день,

попрацюйте разом на присадибній ділянці, відремонтуйте домашній реманент, напишіть історію свого роду чи просто помрійте. Потримайте свою дитину за руку, поки вона ще держиться у вашій руці...Зробіть це – і ви побачите, що щастя дитинства не в дорогих іграшках, солодкій їжі чи модних курортах, а у спілкуванні з рідними, дорогими людьми, спільній грі, роботі, творчості, в бажанні показати своє вміння, спритність, у гордості за близьких, школу, своє село. Тисячу разів правий народ, який склав приказку: «якщо хочеш втратити дитину дай їй усе, що вона забажає». Віддаючи ж себе, ми нічого не втрачаємо, а лише здобуваємо собі майбутнє, здобуваємо найбільш людське почуття, без якого руйнується ланцюг поколінь, втрачається сенс всього життя людства» [1, с. 76-77]. Цитати задовгі,але нам хочеться, щоб читач сам відчув дух великих педагогів, перейнявся їх мудрістю, вірою, доброзичливістю й гуманізмом.

Не може бути людини, яка б за А.Макаренком, В.Сухомлинським, О.Захаренком, Я.Корчаком подумки не повторила: «Я людина, яку надзвичайно зачіпали питання виховання;яка б не намагалась розв'язати “Гордіїв вузол” людського буття— виховання—, від результативності якого залежить розвиток і прогрес людства, щастя батьків, вихователів і самого вихованця, настанову-пораду, «...наші діти-це наша старість. Правильне виховання це наша щаслива старість, погане виховання-це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми, перед усією країною» [10, с. 341]; й слова Антуана де Сент-Екзюпері, який наголошував «Ти не забувай-ти назавжди у відповіді за усіх, кого приручив» [12, с. 307].

Сьогодні особливо важливим є розуміння й втілення у життя характерної для педагогічної діяльності великих учителів-філософії серця, вміння формувати у своїх вихованців почуття вдячності, уміння мріяти, бути гідними звання Людини.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Академік із Сахнівки: [збірка] / Томенко М.В. [та ін.]; під ред. проф. Кузьмінського А.І. ; АПН України, Черкас. нац. ун-т ім. Б.Хмельницького. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2008. – 438 с.
2. Діжур Б. Щастя бути потрібним дітям / Б. Діжур // Урал. – М., 1978. – № 12. – С. 146.
3. Євтух М.Б., Ханенко В.С. Гуманізація виховання в контексті розвитку польської педагогіки міжвоєнного періоду (1918-1939 рр.): Монографія / Євтух М.Б., Ханенко В.С. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Дала, 2004. – 176 с. – С.147.
4. Захаренко О. Енциклопедія шкільного роду / О. Захаренко // Освіта. – 2001. – С. 3.

5. Захаренко О. Суперечливі думки: 3 книги директора Сакнівської школи "Енциклопедія шкільного роду" / О. Захаренко // Освіта. – 2001. – 28 листопада-5 грудня. – С. 2-3.
6. Захаренко О.А., Мазурик С.М. Школа над Росією / О. Захаренко. – К.: Рад. шк., 1979. – С. 60.
7. Корчак Я. Избр. пед. произв. / Я. Корчак. – М., 1966.
8. Корчак Януш. Избранное / Януш Корчак. – К.: Рад.шк., 1983.
9. Крупская Н.К. Пед. соч. в 10-ти т. / Н. Крупская. – М.: АПН, 1962. – Т. 10. – С. 113-115.
10. Макаренко А. С. Соч. в 7-ми т. / А.С. Макаренко. – М., 1957-58. – Т.4.
11. Макаренко А.С. О воспитании / А. Макаренко. – М., 1988. – 256 с.
12. Сент-Экзюпери А. Ночной полет. Планета людей. Письмо заложнику: Повести. Маленький принц: Сказка / Коммент. Р. Грачева; Рис. авт. – М.: Правда, 1979. – 336 с.

УДК 371.89

МОЖЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО КІНО У ВИХОВАННІ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ (НА ОСНОВІ ІДЕЙ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО)

Ірина КУЗЬО (Херсон)

У статті на основі аналізу педагогічних ідей Василя Олександровича Сухомлинського вивчені можливості навчального кіно у вихованні творчої особистості, розвитку та формуванні творчих здібностей, розглянуто деякі особливості використання фільмів.

Ключові слова: навчальне кіно, творча особистість, творчість, ідеї В. Сухомлинського, потенціал навчальних фільмів.

В статті на основі аналізу педагогічних ідей Василя Олександровича Сухомлинського изучены возможности учебного кино в воспитании творческой личности, развитии и формировании творческих способностей, рассмотрены некоторые аспекты использования фильмов.

Ключевые слова: учебное кино, творческая личность, творчество, идеи В. Сухомлинского, потенциал учебных фильмов.

Сучасне життя висуває до членів суспільства чимало вимог, серед яких однією із найважливіших сьогодні є здатність до творчості і неординарних підходів у вирішенні різноманітних завдань. Іншими словами, щоб упевнено почуватися в нинішніх реаліях, представники різних професій мають бути творчими особистостями. Такою особистістю, безперечно, був видатний український педагог Василь Олександрович Сухомлинський. Він залишив чимало оригінальних ідей і педагогічних відкриттів, які можна успішно використовувати і сьогодні. Важливе місце у творчості педагога посідають погляди на учнівську творчість. Саме до цих поглядів ми і звернемося у межах нашої статті, проаналізуємо деякі ідеї педагога і розглянемо їх в контексті роботи із навчальним кіно. На нашу думку, цей дидактичний засіб є ефективним не лише у вирішенні навчальних завдань, але й у справі стимулювання творчої діяльності школярів та розвитку їх творчих здібностей.

Питанню застосування навчального кіно у педагогічному процесі приділяли увагу чимало дослідників, зокрема Альтшуллер Б., Архангельський С., Гельмонт С., Хінкін І., Толь Б., Шахмаєв Н. та ін. Досить глибоко вивчається і проблема учнівської творчості, розвиток і формування творчих здібностей, психологія творчості взагалі. Варто назвати роботи Бердяєва М., Виготського Л., Галіна О., Гатанова Ю. та ін. Але в психолого-педагогічній літературі практично не зроблено спроб дослідити

можливості саме навчального кіно у вихованні творчої особистості, тим більше, подивитися на цю проблему через призму поглядів В. Сухомлинського.

Творчість – це «продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення. Розвиток творчого потенціалу діяльності є важливою умовою культурного прогресу суспільства й виховання людини. Тому на всіх щаблях школи (початкової, середньої вищої) слід звертати особливу увагу на формування в учнів різноманітних, глибоких і міцних систем знань, на максимальну стимуляцію самостійної діяльності учнів, на розвиток стійких творчих інтересів, цілеспрямованості творчих пошуків, наполегливості під час виконання творчих завдань» [3, с.326].

Людина може бути розумною, ерудованою, вихованою, але при цьому – не бути творчою. У справі виховання творчої натури може допомогти навчальне кіно. Це «один із видів наукового кіно, що використовується як допоміжний засіб у навчальному процесі. Застосовується, як правило, у тих випадках, коли навчальний матеріал недоступний для сприйняття в звичайних умовах занять. За допомогою кінематографа можна уповільнити швидкі процеси і завдяки цьому зробити їх видимими, проникнути в середину явищ, що сховані від очей, збільшити дрібний предмет, перенести глядача в інші країни, зробити